

**ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE
WOJEWODY MAZOWIECKIEGO**

z dnia 9 listopada 2017 r.
w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się dotychczasową nazwę ulicy położonej w m. st. Warszawie z Małego Franka na Danuty Siedzikówny „Inki”.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Prezydentowi m. st. Warszawy.

§ 3. Zarządzenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 1389).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

Rada m.st. Warszawy nie wykonała ustawowego obowiązku i nie dokonała zmiany nazwy ulicy Małego Franka. Wojewoda zwrócił się, w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1. Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na wydanie zarządzenia zastępczego. Opinia IPN wpłynęła do

organu nadzoru w dniu 9 listopada 2017 r. (pismo z dnia 9 listopada 2017 r. znak: BUW-940-229(2)/17).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa Małego Franka wypełnia normę art. 1 ustawy.

Nazwa ta odnosi się do Franciszka Zubrzyckiego pseud. „Mały Franek”, żyjącego w latach 1915–1942, działacza konspiracji stalinowskiej w II RP, w czasie wojny członka komunistycznej Polskiej Partii Robotniczej i Gwardii Ludowej, dowódcy grupy zbrojnej GL, wykreowanego przez propagandę PRL na pierwszego dowódcę „oddziału partyzanckiego”.

Franciszek Zubrzycki urodził się w 1915 r. w Radomiu. Przed wojną, w czasie studiów na Politechnice Warszawskiej wstąpił do Organizacji Młodzieży Socjalistycznej „Życie”, która pozostawała pod wpływami Komunistycznej Partii Polski, będącej narzędziem polityki Stalina wobec Polski. Następnie został członkiem Komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej – młodzieżowej organizacji KPP. Za działalność przeciw Rzeczypospolitej Polskiej był dwukrotnie osadzony w więzieniu.

Wydostał się na wolność w dniach najazdu niemieckiego na Polskę we wrześniu 1939 r. Po pobycie na robotach w Prusach Wschodnich znalazł się w niemieckim obozie koncentracyjnym w Działdowie.

Po udanej ucieczce z obozu przystąpił do stalinowskiej organizacji konspiracyjnej pod nazwą Związek Walki Wyzwoleńczej (ZWW), utworzonej po ataku Niemiec na ZSRS. Organizacja ta, gloryfikując Stalina i Armię Czerwoną (jako walczącą o wolność „wszystkich narodów podbitych przez Hitlera”) nawoływała – zgodnie z ówczesnymi hasłami sowieckimi – do natychmiastowej walki zbrojnej.

Podobnie jak inni członkowie ZWW, w styczniu 1942 r. Zubrzycki formalnie znalazł się w Polskiej Partii Robotniczej, tworzonej w myśl instrukcji Stalina przez przerzuconą na ziemie polskie drogą lotniczą z Moskwy specjalną grupę Marcelego Nowotki.

W maju 1942 r. został wyznaczony – pod pseudonimem „Mały Franek” – na dowódcę grupy młodych komunistów, którzy mieli wykonać „akcje bojowe”. W założeniu miały one przez komunistyczną propagandę zostać nagłośnione jako pierwsze akcje komunistycznej struktury zbrojnej stworzonej przy PPR – Gwardii Ludowej (GL). Mimo że grupa Zubrzyckiego w ciągu kilku dni przebywania w lasach piotrzkowskich nie wykonała żadnych istotnych działań przeciw Niemcom i powróciła do Warszawy, nagłośniono to w komunistycznej prasie konspiracyjnej jako „wyjście w pole” pierwszego „oddziału partyzanckiego” GL. Dla wzmocnienia efektu propagandowego ogłoszono, że grupa Zubrzyckiego to oddział partyzancki „im. Stefana Czarnieckiego”.

W czerwcu 1942 r. akcję ponowiono – tym razem pod osobistym dowództwem wyznaczonego na dowódcę GL Bolesława Mołojca – byłego żołnierza Brygad Międzynarodowych w Hiszpanii.

W lipcu 1943 r. Zubrzyckiego ogłoszono dowódcą w znacznym stopniu istniejącego tylko formalnie „okręgu częstochowsko-piotrkowskiego GL”. Wkrótce potem, 6 sierpnia 1942 r., Zubrzycki został aresztowany przez Niemców na dworcu kolejowym w Tomaszowie Mazowieckim i zginął podczas próby ucieczki.

W okresie PRL budowano legendę Zubrzyckiego jako „dowódcy pierwszego oddziału partyzanckiego”, przy przemilczaniu rzeczywistego charakteru stalinowskiej konspiracji i faktycznego wymiaru działań jego grupy.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy organ nadzoru jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego dokonującego zmiany nazwy z ulicy Małego Franka na ulicę Danuty Siedzikówny „Inki”.

Danuta Siedzikówna „Inka” (1928-1946) była żołnierzem AK, sanitariuszką oddziału mjr Zygmunta Szendzielorza „Łupaszki”. Była więziona, torturowana, a następnie skazana na karę śmierci i rozstrzelana mimo tego, że nie była osobą pełnoletnią. Została rozstrzelana 28 sierpnia 1946 r. strzałem w głowę przez dowódcę plutonu egzekucyjnego, ponieważ żołnierze z plutonu nie chcieli tego zrobić. Według żyjących świadków, ks. Mariana Prusaka i ówczesnego zastępcy naczelnika więzienia w Gdańsku, przed śmiercią „Inka” krzyknęła: „Niech żyje Polska!”.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego. Termin wejścia w życie zarządzenia, ze względu na ważny interes państwa i przytoczoną wyżej argumentację, dotyczącą podstawowych założeń ustawy, oraz z uwagi na bezczynność Miasta w zakresie zmiany nazwy, czyni zadość zasadom demokratycznego państwa prawnego, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz.1523).

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), pouczam, że na zarządzenie zastępcze Miastu przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone zarządzenie wydał.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Zdzisław Szipiera

